

PREKEN

1. FORRIGE EPISODE

I mange TV-serier får vi noen korte glimt av hva som skjedde i forrige episode. For å forstå dilemmaet eller dramatikken i dagens episode bedre. I forrige episode i Jesu liv skjedde dette:

En ung mann kommer til Jesus. Utseendet forteller oss at han er rik. Med stor respekt ber han Jesus hjelpe han med sitt inderlige ønske: *Mester, hva godt skal jeg gjøre for å få det evige liv?* Den unge mannen hadde hele sitt liv levde etter Guds bud. Jesus ber han selge alt han eier og gi pengene til de fattige. Det greier ikke den unge mannen som går bedrøvet bort.

Mens Jesus ser han går bort sier han at det er lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike. Forskrekket spør disiplene: Hvem kan da bli frelst? For mennesker er det umulig, svarer Jesus. Men for Gud er alt mulig. Men Peter har mer på hjertet: Hva så med oss? Vi har forlatt alt og fulgt deg. Hva skal vi få? Jesus smiler og sier: Den som har ofret som dere skal få mangedobbelt igjen og evig liv. Så stopper Jesus opp. Det er noe viktig han vil presisere når det blir snakk om avlønning for innsats i Guds rike, et men: Men mange som er de første skal bli de siste, og de siste skal bli de første.

2. DAGENS EPISODE

Da er vi kommet til dagens episode, som står i Matteus 20,1-16:

Be en bønn.

3. GJENFORTELLE BIBELTEKSTEN

Hva mener Jesus med at de første skal bli de siste og motsatt som en presisering til hva disiplene får for innsatsen for Jesus? Jo, det forklarer han her med et kjent bilde fra datidens hverdag.

Himmelriket kan lignes med en jordeier som trenger folk til å jobbe på vingården. Det er sikkert høysesong så nå trengs det mye ekstra folk. Så da går han til da tidens nav-kontor. Torget. Der kommer de som ikke har jobb og dit går de som trenger folk til å jobbe. Og denne jordeieren går ut ved arbeidsdagens start, og ved 3, 6 og 9 time og får inn folk. Og jammen også i den 11 time. Ikke helt vanlig når arbeidsdagen er 12 timer. Etter endt dag er det som vanlig lønnsutbetaling. De siste kommer først og får en denar, en dagslønn. Til slutt kommer de første som har jobbet hele dagen, og de får det de avtalte, en denar.

Da begynner murringen. Stiller du dem som kom en time før slutt likt med oss som har slitt hele dagen? Du har fått din avtalte lønn, svarer jordeieren. Men jeg vil gi alle en dagslønn. Det har jeg lov til å gjøre. Se ikke med onde øyne på at jeg er god.

Så avslutter Jesus: Slik skal de siste bli de første, og de første de siste

4. LØNN I HIMMELRIKET

Etter at Jesus hadde lovet disiplene noen fete fallskjermer med mangedobbel lønn og evig liv, presiserer han veldig tydelig at himmelriket er annerledes. Vingården er et vanlig bilde på Israels folk, og i NT på kirken som det nye Israel. Lønn i vingården – kirken – himmelriket, måles ikke opp etter innsatslengde eller mengde, men om du tar i mot jobbtilbudet og blir med. Lønn måles ikke ut fra menneskelig fortjeneste, men ut fra Guds uendelige godhet og nåde. På den måten kan de første bli de siste. De misfornøyde arbeiderne tenker ut fra egenrettferdighet hvor de skal ha tilbake for sine

tjenester og sammenligner seg med andre. De er som eldstebroren i fortellingen om den fortapte sønn. Han blir sur og vil ikke være med på festen faren lager for yngstebroren når han kommer hjem etter å ha sløst bort halve farens formue.

Gud er suveren som lønnsutbetaler. Stiller du dem likt med oss, spør de misfornøyde. Ja, selvfølgelig gjør Gud det! Han gjør som han vil med sitt. Og hva vil han? Være god. Han vil gi de som kom med helt på slutten en dagslønn også. Ikke lik lønn for likt arbeid, men lik lønn for alle som er med. Hans utfordring til de misfornøyde og egenrettferdig er å ikke se med onde øyne på at han er god.

4. HVA ER VÅRE LØNSSKRAV?

Hvilke lønnskrav og forventninger har jeg til himmelriket? Jeg klarer ikke helt å kjenne meg igjen i de misfornøyde arbeiderne og deres tankegang. Om noen kommer til tro på sine voksne eller eldre dager og blir aktiv i kirken så er det jo en stor glede. Det har vi jo opplevd flere ganger, og det skjer nå også. Tanken om at jeg som har trodd og tjent Gud hele livet skal få noe mer enn de i evigheten er fjern. Tvert i mot ville mennesker uansett alder som kommer til tro i den menighet jeg jobber, være min største glede og stolthet. Paulus sier til menigheten i Tessalonika i 1 Tess 2,19-20 noe jeg virkelig kjenner meg igjen i: *For hvem skal være vårt håp, vår glede og vår hederskrans om ikke dere, den dagen vår Herre Jesus kommer, og vi står for hans åsyn? Ja, dere er vår ære og vår glede!*

Lørenskog menighet er en pur ung menighet. Kirken er 20 år i år. Og det har vært mye å glede seg over hele veien, også de siste årene. Kanskje sitter vi med en følelse av å være blant de første i himmelriket? Ikke ut hvor lenge vi har holdt på eller hvor mye vi har ofret men ut fra at vi får til mye? Mye kunne sies om det, men nå: Om så var – er tanken fjern at vi dermed skulle lønnes mer i himmelriket. Tvert i mot. Menigheter på små steder hvor et lite menighetsråd både er kirkeverter, ledere i barneklubben, og de som samler inn offeret og putter så si alt i av det som puttes i offerposen, - de fortjener stor lønn i så fall.

På våre gode medarbeiderfester hedrer vi noen utvalgte med vel fortjente priser for etter lang eller stor innsats. Det er godt og rett å hedre hverandre og det skal vi fortsette med. Men jeg foreslår herved en ny hederspris som skal hete ”11 time”. Den skal tildeles en av menighetens nyeste medlemmer og følgelig med minst tjeneste å vise til. Prisen skal få frem gleden over alle som kommer med og æren vi alle for del i når nye finner troen. Og den skal minne oss om at de første skal bli de siste.

Nei, lønnskrav i himmelriket kjennes fremmed. Nå bor jeg i verdens rikeste land og jobber i statskirken og er trygg på alle måter. Om det hadde vært helt annerledes som en troende i et strengt muslimsk navn fratatt det meste av rettigheter inkl økonomiske, vet jeg ikke. Men arbeidet i vingården, tjenesten for Gud i kirken, er et privilegium og det er meg en sann glede for hver sjel som henger seg på. Det er i det store og hele en glede å få være med å koble himmelriket på jorden, å markedsføre himmelrikets verdier og sannheter. Å få fortelle om en Gud som er uendelig god og nådig. Og nye som kommer med helt til den 11. time er jo den beste lønn for ”strevet”!

5. HVA HAR HIMMELEN MED JORDEN Å GJØRE?

Hva har så himmelen med jorden å gjøre, i dag? Hva har en lignelse om himmelriket å si oss om livet på jorden? Som samfunn – mye. Som menighet mer. Som individer mest.

Som samfunn tror jeg himmelrikets idealer, verdier og sannheter har mye godt å gi. Kort sagt, hvis mange lignet Jesus og var preget av hans kjærlighet, raushet og villighet til å gi av seg selv – what a wonderful world it would be! Men hvis vi lønnet arbeidere som Gud i himmelriket, hvor mange ville stille på jobb fra første time neste dag? Noen, ja. Men mange ville ofte komme til 11. time for å hente den samme lønna. Nei, vi her på jord må vi nok ha lik lønn for likt arbeid. Men den likeverdstanden, solidaritetstanken, den godheten som himmelrikets herre har trenger vi som samfunn. I himmelriket er

det ikke markedet og markedskreftene som styrer. Det skal jeg love deg! Markedets sanne ansikt viser seg i fallskjermer for ledere på ti-talls millioner og årslønninger i 100-million klassen til mennesker som er gode i noe så uvesentlig som sport. Det er en skam at vi som samfunn godtar det, et hån mot alle andre arbeidere, arbeidsledige, og fattige. Slik sett kan finanskrisen bli en gave til oss, som vi må be til Gud at vi har evne til å lære av. Så grådigheten som markedskreftene drives av kan tøyles og styres. Og jorden kan ligne litt mer på himmelriket.

Jeg tror himmelriket har mye med jorden å gjøre. Også som samfunn. Men med det ondes realitet på jorden, ikke minst i oss mennesker, er det noen klare grenser. Straff for lovbrudd må håndheves, pisken heves for tvinge folk til å bidra, og belønne de som produserer mest og best.

Som menighet og kirke på jord skal vi strekke oss langt etter å ligne himmelriket. Tale om det, be om det, ligne det i handling, elske det frem. Men vi må aldri bli naive. Guds menighet hører til på jorden, i samfunnet, og vi sloss med de samme motkreftene som verden rundt oss. Men midt i våre kamper og nederlag er Guds menighet enig om og står sammen om det samme: Å slippe himmelriket til.

Lengst kan vi nå som enkeltindivider. Om samfunnet må lønne den som produserer best, kan du og jeg velge annerledes for vår egen del. Om samfunn vil og kanskje må straffe den onde gjerning så kan vi tilgi. Om samfunnet bare kan lønne likt ut fra likt arbeid, kan vi ære og verdsett alle likt som mennesker skapt i Guds bilde. Om samfunnet ikke kan pålegge folk å ofre seg for andre menneskers behov og nød, så kan vi som enkeltmennesker av fri vilje oppmuntret av himmelrikets herre gi av oss selv, ja, forlate alt for vår neste skyld. I etterfølgelse av han som ga alt for oss.